

Sygn. akt III UK 405/18

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z odwołania S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

o składki na ubezpieczenie społeczne,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 18 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 17 maja 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację płatniczki T. U. – prowadzącej działalność pod firmą S. – od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 17 października 2017 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w W. z dnia 20 listopada 2013 r. Zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 41, 46 i 47 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.) w związku z art. 104 ust. 1 i art. 107 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1265) w przedmiocie wymiaru składek należnych na Fundusz Pracy od przychodu L. K. z tytułu wykonywania umowy o świadczenie usług za grudzień 2008 r. w kwocie 3.348,86 zł, za luty 2009 r. w kwocie 3.135,42 zł i za czerwiec 2009 r. 3.835,47 zł. Składki

zostały ustalone od kwoty podstawy wymiaru na ubezpieczenie emerytalne i rentowe bez zastosowania ograniczenia, którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę. Obciążono nimi T. U., jako płatnika składek, wobec której organ rentowy w tym samym dniu wydał decyzję stwierdzającą, że zainteresowana L. K. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umów o świadczenie usług, do których zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu w okresie od dnia 1 marca 2008 r. do dnia 30 czerwca 2008 r., od dnia 1 października 2008 r. do dnia 31 grudnia 2008 r., od dnia 1 kwietnia 2009 r. do dnia 30 czerwca 2009 r., ustalając podstawę wymiaru składek.

T. U. wniosła skargę kasacyjną, żądając przyjęcia jej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie zagadnień prawnych, które uznała za istotne, a sprowadziła do pytań, „czy stanowi nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. w sprawie dotyczącej decyzji wymiarowej (zobowiązującej do zapłacenia składek) sytuacja wydania wyroku w oparciu o akta innej sprawy dotyczącej sporu o objęcie ubezpieczeniami społecznymi, która nie została prawomocnie zakończona, bez przeprowadzenia dowodów powołanych przez stronę oraz z pominięciem podstawy roszczenia wskazanej w odwołaniu, czy też kwestie dotyczące ustalenia faktu podlegania ubezpieczeniom społecznym, tytułu podlegania, okresu podlegania należą jedynie do sfery oceny faktycznej prawnej zawartej w wyroku; czy Sąd ubezpieczeń społecznych pierwszej instancji rozpatrując sprawę dotyczącą decyzji wymiarowej rozpoznał istotę sprawy w rozumieniu 386 § 4 k.p.c. w sytuacji nierozpatrzenia żadnych dowodów powołanych przez stronę skarżącą, z pominięciem podstawy roszczenia, wydając wyrok w oparciu o akta innej sprawy nieprawomocnie zakończonej dotyczącej sporu objęcia ubezpieczeniami społecznymi z tytułu umowy o świadczenie usług; czy zakres przedmiotowy niniejszej sprawy przed Sądem ubezpieczeń społecznych pierwszej instancji o wysokość składek obejmuje ustalenie faktu podlegania ubezpieczeniom społecznym, tytułu podlegania, okresu podlegania i na okoliczności te strony procesu mogą się powoływać oraz podlegają one dowodzeniu w takim postępowaniu, w sytuacji gdy odrębnie toczy się spór

przed Sądem ubezpieczeń społecznych w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym. Skarżąca przedstawiła też zagadnienie dotyczące zastosowania art. 65 k.p.c. w związku z art. 627 k.c., sprowadzające się do rozstrzygnięcia, „czy na gruncie art. 65 k.c. w drodze wykładni można zaklasyfikować umowę nazwaną przez strony umową o dzieło (spełniającą wszystkie elementy przedmiotowo istotne umowy o dzieło z art. 627 k.c.) na umowę nienazwaną o świadczenie usług, w sytuacji, w której zgodnym zamiarem i celem umowy było wykonanie przez wykonawcę oznaczonego dzieła za zapłatę wynagrodzenia, jaki jest właściwy moment do ustalenia zamiaru i celu umowy, czy jest nim moment zawarcia umowy, czy jest nim moment przeprowadzenia wykładni przez sąd orzekający, czy art. 65 § 2 k.c. znajdzie zastosowanie w sytuacji gdy dosłowne brzmienie umowy w sposób jednoznaczny uzewnętrznia zamiar i cel umowy (czy konieczne jest wykładnia tego co jasne i zrozumiałe dla stron), czy też znajdzie on zastosowanie w każdym przypadku zawarcia umowy dla badania celu i zamiaru umowy, czy przyjęcie kombinowanej metody wykładni pozwala na jednoczesną wykładnię według wzorca subiektywnego i obiektywnego, czy też brak jest podstaw do oceny oświadczeń woli według obiektywnego wzorca wykładni, jeżeli subiektywna wykładnia oświadczeń woli daje jednoznaczną interpretację. Domagała się także rozstrzygnięcia, „czy na gruncie art. 353¹ k.p.c. w związku z art. 65 k.c. można uznać, że celem umowy o dzieło, zgodnie z treścią której wykonawca miał do wykonania określoną ilość rzeczy za określoną cenę jednostkową według parametrów wskazanych przez zlecającego przy czym metodą oryginalną charakterystyczną tylko dla tego wykonawcy - było obejście prawa oraz uniknięcie obowiązków płatnika czy też przez cel umowy należy rozumieć cel typowy dla danej umowy, tj. „wykonanie oznaczonego dzieła”, oraz czy umowa nazwana (umowa o dzieło) zawarta przez strony w celu obejścia prawa może zostać przekształcona w ramach wykładni na podstawie art. 65 k.c. w umowę nienazwaną o świadczenie usług czy też jest ona nieważna na podstawie art. 58 k.c. w związku z art. 353¹ k.c.?”

W skardze znalazł się również zarzut pominięcia przez Sąd Apelacyjny nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji wynikającej z przeprowadzenia postępowania bez udziału ubezpieczonej L. K. , co uniemożliwiło

jej obronę swoich praw w procesie (art. 378 § 1 w związku z art. 379 pkt 5 w związku z art. 477¹¹ § 1 i art. 476 § 5 pkt 1 k.p.c. oraz art. 386 § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niewezwanie zainteresowanego do udziału w postępowaniu powodowało nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji przed zmianą art. 477¹¹ § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 128/00, OSNAPiUS 2002 nr 15, poz. 368 z glosą M. Cholewy, OSP 2003 nr 3, poz. 30).

Sankcja ta wynikała zresztą tylko z naruszenia praw stron o ustalenie ubezpieczenia i składki na ubezpieczenie społeczne, tj. tych, co do których wynik postępowania sądowego prowadzi do stworzenia indywidualnej normy prawnej bezpośrednio oddziałującej na ich prawa i obowiązki. Decyzja – zaskarżona w niniejszej sprawie – którą ustalono wymiar obowiązku zleceniodawcy opłacania składki na Fundusz Pracy nie dotyczyła objętej ubezpieczeniem społecznym zleceniobiorczynie L. K. Nie była ona więc zainteresowana w sprawie z odwołania płatnika od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w tym przedmiocie, zatem wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparte na przyczynie określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. był nieuzasadniony.

Okoliczność wymieniona w art. 393⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie została wykazana. Skarżąca nie unaoczniała w sposób generalny i abstrakcyjny wątpliwości dotyczących rozumienia określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do analizowanej instytucji prawnej. Dotyczy to zagadnienia na tle pojęcia „nierozpoznania istoty sprawy”, co do którego skarżąca nie przedstawiła wątpliwości ściśle jurydycznych i konkretyzujących się w znaczeniu rozstrzygnięcia dla rozwoju prawa lub jako precedensu dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw.

Pozostałe wątpliwości wyeksplikowane na tle oceny umów objętych obowiązkiem ubezpieczenia społecznego nie mogą być rozstrzygnięte przy rozpoznaniu niniejszej skargi kasacyjnej, jako pozostające poza treścią zaskarżonej decyzji, a objęte decyzją z dnia 20 listopada 2013 r., od której odwołanie T. U. zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 6 września 2017 r.,

który uprawomocnił się po oddaleniu apelacji wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 18 lutego 2015 r. i oddaleniu jej skargi kasacyjnej wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 r., III UK 639/15.

Uwzględniając to, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).